

Vergadering van 17 januari 2022

2022_GR_00058 Samenwerkingsovereenkomst met subsidiëring Living Lab Onderwijs 2022-2023 – Jonge tieners in de stad - Goedkeuring

Bevoegd: Mathias De Clercq

Betrokken: Elke Decruynaere, Sofie Bracke

Juridisch kader

De volgende bepalingen zijn van toepassing inzake de bevoegdheid:

Het Decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017, artikel 40, § 1.

De beslissing wordt genomen op grond van:

Het Decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017, artikel 2.

Motivering

Het opzetten en ondersteunen van living labs kadert in het open innovatiebeleid van de Stad Gent. We willen gaan voor een open innovatiestrategie en een open netwerkmodel die vooruitgang in onze ecosystemen stimuleren. Eerder dan problemen zelf te lijf te gaan met oplossingen en interne middelen, zoeken we een oplossing door gebruik te maken van innovatieve kennis die intern én extern aanwezig is. We delen onze uitdagingen dus met verschillende betrokkenen omdat we zo tot betere oplossingen denken te komen voor Gent. Als een stad wendbaar wil zijn en mensgericht wil ontwikkelen moet ruimte worden gecreëerd waar geëxperimenteerd kan worden met mogelijke oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Dit wordt ook geëxpliciteerd in de beleidsnota Meer dan slimme stad – Data, innovatie en digitalisering, goedgekeurd door de gemeenteraad van 25 januari 2021, waarin ook de prioritaire thema's zijn bepaald voor de living labs:

“We stimuleren innovatieve oplossingen voor de maatschappelijke uitdagingen binnen de thema's gezondheid, onderwijs en klimaat met als doel baanbrekende technologieën en producten te ontwikkelen die een meerwaarde betekenen voor Gentenaars in hun dagelijks leven. Hiervoor zetten we living labs op waarbij we academici, bedrijven, overheden en burgers samenbrengen. Dit ligt in de lijn met eerdere livings labs rond vereenzaming: Hello Jenny (2018) en leerproblemen: Inclusie in 4D (2020).”

De eerste doelstelling die we beogen met de livings labs is ruimte creëren voor open-ended probleemgedreven innovatie-ontwikkeling. De verwachting bij elk opgestart living lab is dat er op het einde van het traject een getest prototype (tool, middel, product, dienstverlening,...) is gerealiseerd en dat de geleerde lessen hieruit breed worden gedeeld naar alle betrokkenen. De tweede doelstelling is dat we met deze living labs verder bouwen aan onze stedelijke proeftuinmethodologie (die veel ruimer is dan de livings labs). Belangrijk is dat het niet gaat om het prototype, maar om de kennis. Een tastbaar prototype (tool, product, middel,...) draagt bij aan een co-exploratief leerproces, maakt de problematiek zichtbaar en zorgt voor het verleggen van grenzen, organisatorische en/of systemische verandering en een bredere kijk vanuit diverse perspectieven.

Het innovatie- en co-creatietraject dat hiervoor wordt opgezet, zal in eerste instantie per uitdaging de prioriteiten identificeren, waarna gezocht wordt naar innovatieve oplossingen, bij voorkeur met een technologische component. Cruciaal is dat in het traject gewerkt wordt binnen een quadruple helix aanpak. Dit houdt in dat er zowel op strategisch (identificatie van de prioriteit en formuleren van de uitdagingen) als op operationeel niveau (uitwerken van de oplossingen) met vertegenwoordigers en experts vanuit bedrijven, de overheid, academische wereld en de burgers/het middenveld samengewerkt wordt en dat alle partijen als actoren met elkaar rond de tafel zitten.

In deze legislatuur starten we drie trajecten op. In 2022 starten we de Living Lab Gezondheid en de Living Labs Onderwijs op. Vanaf 2023 starten we met de voorbereiding van de opstart van de Living Lab Klimaat.

Stad Gent en UGent, met bestuurszetel te 9000 Gent, Sint-Pietersnieuwstraat 25, gaan een samenwerking aan in functie van de living lab onderwijs - Jonge tieners in de stad - waarbij ze op zoek gaan naar diverse innovatieve oplossingen voor uitdagingen die te maken hebben met de leermotivatie- en (leer-)ontwikkeling van tieners tussen 10 en 14 jaar oud. Deze living lab is een ruimte om innovatieve ideeën te laten proefdraaien in kortlopende experimenten. Streefdoel is dat deze experimenten de overtuigingen, de visie en het beleid op diversiteit beïnvloeden. Alle initiatieven komen tot stand in co-creatie en door kruisbestuiving van kennis en ervaringen. Daarbij kunnen de Hoger Onderwijsinstellingen (HOI), de Stad, Gentse burgers, studenten, instellingen (onderwijsveld) en organisaties betrokken zijn. Het project loopt van 01/02/2022 tot en met 31/12/2023.

Financiële informatie

Visum van de financieel directeur:

Status visum: Visum verleend

Visum verleend op: 23/12/21

Vastleggingnummer(s): 5621501305

Voorgestelde uitgaven: € 200.000,00

Gebudgetteerd: Ja

Dienst*	Strategische Coördinatie
Budgetplaats	3460400IN
Categorie*	E
Subsidiecode	
2022	80.000
2023	100.000
2024	20.000
Totaal	200.000

Verwachte ontvangsten: € 0,00

Gebudgetteerd: Ja

Bijgevoegde bijlage(n):

- Samenwerkingsovereenkomst met subsidiëring Living Lab Onderwijs (deel van de beslissing)

Voorstel

Legt aan de gemeenteraad voor ter beslissing:

Artikel 1:

Keurt goed de samenwerkingsovereenkomst met subsidiëring voor het “Living Lab Onderwijs 2022-2023 – Jonge tieners in de stad” met Universiteit Gent, met bestuurszetel te 9000 Gent, Sint-Pietersnieuwstraat 25, voor de periode van 1 februari 2022 tot en met 31 december 2023, zoals gevoegd in bijlage.

STAD GENT

Subsidieovereenkomst
tussen het stadsbestuur van Gent
en Universiteit Gent

Living Lab Onderwijs 2022-2023 – Jonge tieners in de
stad

In uitvoering van de beslissing van de gemeenteraad van 17 december 2019 houdende de goedkeuring van het Strategisch Meerjarenplan van de Stad Gent.

tussen

de Stad Gent, met zetel op het Stadhuis te 9000 Gent, Botermarkt 1, vertegenwoordigd door de gemeenteraad, waarvoor optreden Mathias De Clercq, burgemeester en Mieke Hullebroeck, algemeen directeur en die handelen in uitvoering van het gemeenteraadsbesluit d.d. ....; hierna genoemd **de Stad**;

en

Universiteit Gent, openbare instelling met rechtspersoonlijkheid, met bestuurszetel te 9000 GENT, Sint-Pietersnieuwstraat 25, ondernemingsnummer 0248.015.142, vertegenwoordigd door Rik Van de Walle, Rector van de Universiteit Gent, die professor Wendelien Vantieghem, vakgroep Taalkunde, aanduidt als verantwoordelijke voor de uitvoering van deze overeenkomst; hierna genoemd **UGent** of **de uitvoerder**;

wordt vooraf uiteengezet:

Het opzetten en ondersteunen van living labs kadert in het open innovatiebeleid van de Stad Gent. We willen gaan voor een open innovatiestrategie en een open netwerkmodel die vooruitgang in onze ecosystemen stimuleren. Eerder dan problemen zelf te lijf te gaan met oplossingen en interne middelen, zoeken we een oplossing door gebruik te maken van innovatieve kennis die intern én extern aanwezig is. We delen onze uitdagingen met verschillende betrokkenen omdat we zo tot betere oplossingen denken te komen voor Gent. Als een stad wendbaar wil zijn en mensgericht wil ontwikkelen moet ruimte worden gecreëerd waar geëxperimenteerd kan worden met mogelijke oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen.

In de beleidsnota Meer dan slimme stad staan de livings labs centraal: “We stimuleren innovatieve oplossingen voor de maatschappelijke uitdagingen binnen de thema’s gezondheid, onderwijs en klimaat met als doel baanbrekende technologieën en producten te ontwikkelen die een meerwaarde betekenen voor Gentenaars in hun dagelijks leven. Hiervoor zetten we living labs op waarbij we academici, bedrijven, overheden en burgers samenbrengen. Dit ligt in de lijn met eerdere livings labs rond vereenzaming: Hello Jenny (2018) en leerproblemen: Inclusie in 4D (2020).”

De eerste doelstelling die we beogen met de livings labs is ruimte creëren voor open-ended probleem gedreven innovatie-ontwikkeling. De verwachting bij elk opgestart living lab is dat er op het einde van het traject een getest prototype (tool, middel, product, dienstverlening,...) is gerealiseerd en dat de geleerde lessen hiervan worden breed gedeeld naar alle betrokkenen.

De tweede doelstelling is dat we met deze living labs verder bouwen aan onze stedelijke proeftuinmethodologie (die veel ruimer is dan de livings labs). Belangrijk is dat het niet gaat om het prototype, maar om de kennis. Een tastbaar prototype (tool, product, middel,...) draagt bij aan een co-exploratief leerproces, maakt de problematiek zichtbaar en zorgt voor het verleggen van grenzen, organisatorische en/of systemische verandering en een bredere kijk vanuit diverse perspectieven.

De Hub Ontwikkelen in Diversiteit is sinds 2019 een initiatief van het Steunpunt Diversiteit en Leren (UGent) en het Onderwijscentrum Gent en geniet de steun van de partners van de Associatie Universiteit Gent. De Hub wil diversiteit optimaal benutten om op een duurzame manier ontwikkelings- en toekomstkansen te vergroten voor alle kinderen, jongeren en volwassenen in Gent. Hiermee wordt gestreefd naar gelijkwaardigheid, sociale gelijkheid, en rechtvaardigheid. Dit door o.a. het verbinden van actoren.

Met oog op de realisatie van deze doelstellingen en dus de invulling van deze Living Lab Onderwijs besluiten de Stad Gent en UGent om in de periode 2022-2023 een nauwe samenwerking aan te gaan, waarbij de Stad Gent naast de inzet van eigen personeelsmiddelen en knowhow een subsidie zal verlenen aan de UGent (daadwerkelijke samenwerking in de zin van de Kaderregeling betreffende staatsteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie van de Europese Commissie).

en wordt het volgende overeengekomen:

Hoofdstuk I. - Voorwerp van de overeenkomst

Artikel 1. Omschrijving van de werking of project

Stad Gent en UGent gaan een samenwerking aan in functie van de living lab onderwijs waarbij ze op zoek gaan naar diverse innovatieve oplossingen voor uitdagingen die te maken hebben met de leermotivatatie- en (leer-)ontwikkeling van tieners tussen 10 en 14 jaar oud.

Deze living lab is een ruimte om innovatieve ideeën te laten proefdraaien in kortlopende experimenten. Streefdoel is dat deze experimenten de overtuigingen, de visie en het beleid op diversiteit beïnvloeden. Alle initiatieven komen tot stand in co-creatie en door kruisbestuiving van kennis en ervaringen. Daarbij kunnen de Hoger Onderwijsinstellingen (hierna HOI), de Stad, Gentse burgers, studenten, instellingen (onderwijsveld) en organisaties betrokken zijn.

Deze overeenkomst behelst enerzijds de rechten/verplichtingen van en algemene samenwerkingsmodaliteiten tussen beide partijen en anderzijds een reeks specifieke voorwaarden i.v.m. de subsidiëring van de Stad aan UGent.

Het project loopt van 01/02/2022 tot en met 31/12/2023.

Voor de realisatie van dit Living Lab, kent de Stad aan Steunpunt Diversiteit en Leren (UGent) een subsidiebedrag toe van 200.000 euro (inclusief overhead).

Artikel 2. Partijen verbinden zich ertoe volgende **prestaties** te leveren en te meten:

Hieronder worden de prestaties beschreven waartoe de Stad en UGent zich gezamenlijk verbinden. De Living Lab wordt verder toegelicht in **bijlage 1**. Een tijdsplanning maakt het voorwerp uit van **bijlage 2**. In de rechterkolom wordt aangegeven welke van deze twee partners verantwoordelijk is voor het opleveren van elk werkpakket.

tegen 31/12/2023		
Prestaties	Indicator (kwantitatief of kwalitatief)	Verantwoordelijke projectpartner
0: Procesbewaking, -ontwikkeling en – management	Inhoudelijke rapportering van het proces	UGent – Hub
1: Verkennen van de uitdagingen	Kick-off thema en identificatie	UGent – Hub
2: Definiëren van een aantal uitdagingen	Uitdagingen in kaart brengen en domeinen van verandering vastleggen (in co-creatie) Stimuleren en initiëren van onderzoeklijnen	UGent – Hub
3. Ontwikkelen van ideeën	Aantal opgezette werksessies	UGent – Hub
4. Ondersteunen van Experimenten	Aantal pilootprojecten of uitgevoerde praktijksessies	UGent – Hub

	aantal ingediende proefschriften en/of opgezette masterproefateliërs Aantal onderzoeksprojecten die gestimuleerd en/of geïnitieerd zijn	
5. Evalueren van de experimenten	Evaluatie en impactmeting van de testfase en procesevaluatie Opleveren outcomes en output (deliverables + geleerde lessen + procesmethodieken)	UGent – Hub
6. Afronden van het project	Round-up event voor stakeholders en brede community of interest Subsidiemogelijkheden in functie van implementatie zijn verkend	Stad Gent
7. Overkoepelend: communicatie over het project	Gedurende het volledige project is er doorlopend communicatie over de activiteiten en de resultaten van de living lab Aantal trefmomenten van de community (bv. Onderwijscafés)	UGent – Hub

Artikel 3. Bovenstaande prestaties leveren een bijdrage aan de realisatie van het Strategisch Meerjarenplan van de Stad.

Strategische doelstelling	SD00023 We maken van Gent in al haar geledingen een slimme stad door de optimale inzet van innovatieve technologie en creativiteit
(Project)Operationele doelstelling	OD00066 Het beter inspelen op technologische en maatschappelijke evoluties via digitale innovatie
Activiteit of project	AC34604 - Coördineren stadsbreed innovatiebeleid

Hoofdstuk II. Uitbetaling

Artikel 4. De toegekende subsidie uit artikel 1 wordt aan de uitvoerder gestort, volgens deze modaliteiten:

1. voorschot

- 40% van het voor deze overeenkomst voorziene bedrag wordt zo snel mogelijk na de ondertekening uitbetaald; 50% van het voor deze overeenkomst voorziene bedrag zal uitbetaald worden na 1 februari 2023 en na goedkeuring van het tussentijdse inhoudelijke voortgangsrapport.
- Indien de uitvoerder in jaar 2020 een negatief overgedragen resultaat heeft, wordt dit voorschot in 2 schijven uitbetaald: 20% van het voor deze overeenkomst voorziene jaarbedrag wordt zo snel mogelijk na de ondertekening uitbetaald en 20% wordt uitbetaald na het eerste trimester.

2. saldo

de uitbetaling van het eventuele saldo van 10% van het betrokken bedrag gebeurt na de controle van de ingediende inhoudelijke en financiële verantwoording.

Artikel 5. De uitvoerder verbindt er zich toe elke wijziging van rekeningnummer schriftelijk aan het stadsbestuur mee te delen.

Hoofdstuk III. Inhoudelijke en financiële controle

Artikel 6. In te dienen verantwoording:

Gelet op de Wet van 14 november 1983, betreffende de controle op toekenning en aanwending van sommige toelagen, bevat deze rapportering:

1. **inhoudelijk deel:** verslag waarin geduid wordt in welke mate de in art. 2 overeenkomen prestaties zijn gerealiseerd. Er wordt een inhoudelijk verslag opgesteld waarin de prestaties van UGent verantwoord worden en waarin tegelijk verslag wordt uitgebracht over de samenwerking met de andere partijen/projectpartners.
2. **financieel gedeelte** omvat:
  - De balans en jaarrekening alsook verslag inzake beheer en financiële toestand (jaarlijks in te dienen)
  - de financiële verantwoording van de ontvangen middelen. Hierbij wordt een volledig overzicht, van de uitgaven en eventuele inkomsten met betrekking tot de prestaties, gegeven. De originele bewijsstukken dienen ter plaatse ter beschikking gehouden te worden. Het uiteindelijk te ontvangen subsidiebedrag bedraagt het verschil tussen de aanvaarde uitgaven en de gegenereerde ontvangsten. Alle uitgaven die afgerekend worden dienen inhoudelijk gelinkt te zijn met de overeengekomen prestaties.

De universitaire overheadkosten worden, gelet op het feit dat deze samenwerking met subsidiëring vanwege de Stad Gent louter het algemeen belang nastreeft en meer in het bijzonder brede maatschappelijke sociale doelstellingen en wel het beperken van sociale ongelijkheden in het onderwijslandschap, vastgelegd op 10 % van het totale subsidiebedrag. Deze kosten dienen niet gestaafd te worden met verantwoordingsstukken.

Deze kosten bestaan limitatief uit volgende posten:

- kosten voor (mede)gebruik van gebouw (huur, EGW, onderhoud-, schoonmaak- en servicekosten)
- kosten voor administratie en beheer van de organisatie (secretariaat, IT, personeelsbeheer, stafmedewerkers en directie)
- kosten voor telefonie, kopie en IT (incl. afschrijvingen)
- kosten voor kantoomateriaal (incl. afschrijvingen)
- installaties, machines en uitrusting voor de algemene werking
- verzendingskosten
- representatiekosten (recepties, geschenken,...)
- verzekeringen (behalve vrijwilligersverzekering voor projectmedewerkers)

De voornoemde kosten kunnen dus niet ingediend worden onder de werkingskosten.

Naleving wetgeving overheidsopdrachten:

De uitvoerder is op grond van artikel 17 van de Wet inzake overheidsopdrachten van 17 juni 2016 op algemene wijze onderworpen aan de overheidsopdrachtenwetgeving (plaatsings- én uitvoeringsregels) indien de toepassingsvoorwaarden van artikel 2, 1° van diezelfde wet zijn voldaan.

Artikel 7. Timing indiening verantwoording:

Een tussentijdse inhoudelijke verantwoording (voortgangsrapport van de activiteiten; enkel inhoudelijk luik) wordt ingediend op 15/01/2023.

De globale inhoudelijke en financiële verantwoording wordt ingediend van zodra de jaarrekeningen van jaar 2023 door de algemene vergaderingen zijn goedgekeurd. De indiening door de UGent wordt voorzien op 30/04/2024.

De uitvoerder dient op grond van art. 5 § 2 van de wet van 14 november 1983 betreffende de controle op de toekenning en op de aanwending van sommige toelagen, zijn balans en rekeningen alsook een verslag inzake beheer en financiële toestand aan de Stad te bezorgen uiterlijk op moment van goedkeuring én ondertekening.

Artikel 8. De inhoudelijke en financiële controle van de ingestuurde verslagen gebeurt door de Stad.

De Stad kan overgaan tot gehele of gedeeltelijke terugvordering van de uitgekeerde subsidie in geval het doel waarvoor de subsidie werd toegekend geheel of gedeeltelijk niet werd bereikt, de subsidie niet werd aangewend voor het doel waarvoor ze was toegekend of indien er geen of onvoldoende financiële verantwoordingsstukken kunnen voorgelegd worden. Indien de terugvordering niet tijdig betaald wordt, kan de Stad dit bedrag inhouden van de eerstvolgende uit te betalen schijf (resterende saldo/subsidieschijf volgende werkingsjaar).

In geval de inhoudelijke en financiële verantwoording niet tijdig wordt aangeleverd, kan de Stad de volgende subsidieschijf inhouden.

In geval van fraude of valse verklaringen in hoofde van de uitvoerder, kan de Stad beslissen om de toekenning van de subsidie te schorsen en in de toekomst geen subsidies meer toe te staan aan de uitvoerder.

In geval de uitvoerder onder curatele wordt geplaatst of ophoudt te bestaan, kan de Stad overgaan tot gehele of gedeeltelijke terugvordering van de uitgekeerde subsidie en overgaan tot de stopzetting van de verdere uitvoering van de overeenkomst.

Elke vastgestelde onregelmatigheid geeft bij de Stad aanleiding tot een deel of de geheel uitgekeerde middelen terug te vorderen en/of het saldo niet uit te betalen.

Artikel 9. De uitvoerder verbindt er zich toe wanneer de Stad om meer informatie verzoekt, dit schriftelijk binnen de 7 werkdagen na ontvangst van het verzoek te verstrekken.

De bevoegde ambtenaren van de Stad mogen onaangekondigd de prestaties, de meting en de uitgaven m.b.t. het voorwerp van deze overeenkomst ter plaatse controleren. Externe deskundigen, aangesteld door de Stad, kunnen aangekondigd de uitvoering van deze overeenkomst ter plaatse auditen.

De Stad heeft het recht om ter plaatse de aanwending van de verleende subsidie te doen controleren, alsook het bedrag en de aard van de subsidie die wordt toegekend.

Ingeval de uitvoerder zich verzet tegen de uitoefening van de controle, is hij/zij gehouden tot terugbetaling van de subsidie.

De uitvoerder is verplicht administratieve en financiële richtlijnen betreffende de uitvoering van het in huidige overeenkomst vermeld project, die de Stad of hogere bestuurlijke overheden haar eventueel zouden verstrekken, op te volgen, en de vorm van begeleiding te aanvaarden die de Stad of de hogere bestuurlijke overheden haar voor de uitvoering van de acties zouden opleggen.

De uitvoerder verbindt er zich toe dat de actie in geen geval voorwerp mag uitmaken van een dubbele financiering. Co-financiering is wel toegestaan in zoverre de betrokken regelgeving dit toelaat.

Hoofdstuk IV. Wijziging overeenkomst

Artikel 10. Elke wijziging m.b.t. de prestatie(s), de meting en de begroting van de actie wordt door de UGent onmiddellijk aan de Stad schriftelijk gemeld. Desgevallend wordt de overeenkomst aangepast.

Onderhavige overeenkomst kan aangepast worden op voorstel van de Stad en de UGent bij schriftelijk akkoord.

Hoofdstuk V. Projectstructuur en opvolging

De livinglabwerking wordt deels ingebed en opgevolgd in de bestaande projectstructuur van de bestaande Hub Ontwikkelen in Diversiteit. De Stad en de UGent verbinden zich ertoe in dit kader alle relevante informatie tijdig uit te wisselen.

Artikel 11. Projectteam

Het projectteam bestaat uit:

- Coördinatoren van de Hub: coördinatie en proces/product-management (coördinator HUB (UGent) en nog aan te werven collega)
- Stad Gent: relatie met het onderwijsveld, proces- en projectmanagement en communicatie (Eva Verstraete (Onderwijscentrum), Nancy Decoster (Staf Departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd))
- Vertegenwoordigers van de Associatie Universiteit Gent: expertise

Het projectteam volgt de dagelijkse werking op van de living labs en zal maandelijks samen komen.

Per onderwerp in het Living Lab wordt ook een kleine trekkersgroep samengesteld (5 à 6 personen). Deze bestaat uit vertegenwoordigers van stakeholders die (onbezoldigd) samen met het projectteam vanuit hun eigen functie de lijnen van het traject uitzetten, nieuwe stakeholders aanbrengen, en zich engageren om later – indien mogelijk – de resultaten van de experimenten te implementeren.

Artikel 12. Stuurgroep

De reeds bestaande Stuurgroep van de Hub fungeert tevens als stuurgroep voor deze living lab
Zij is samengesteld als volgt:

- Adelbrecht Haenebalcke (Voorzitter – Stad Gent)
- Eva Verstraete (Stad Gent)
- Tom Van Nieuwenhove (Stad Gent)
- Mieke Van Herreweghe (UGent)
- Wendelien Vantieghe (UGent)
- Badra Djait (UGent)
- Coördinator HUB (UGent)
- Robin Stevens (HOGENT)
- Sofie Vanassche (Arteveldehogeschool)
- Greetje Desnerck (Howest)

De stuurgroep komt minstens drie keer per jaar samen. De stuurgroep zorgt voor advies en aansturing van het procesverloop.

Artikel 13. Community of interest

De community of interest bestaat uit alle actoren waarmee het living lab in contact kwam die interesse hebben om verder betrokken te worden. Elke activiteit binnen de living lab werking bouwt deze community of interest verder uit. Indien wenselijk kunnen hier onderverdelingen in worden gemaakt om gericht te communiceren. Maken in elk geval deel uit: doelgroep (jongeren en ouders), Gentse onderwijswerkveld, HOI, Diensten Stad Gent, Imec, Community Gent. In functie van de community of interest worden er specifieke bijeenkomsten en communicatieacties ondernomen in functie van het uitwisselen van expertise.

Artikel 14. Community of practice

Naast de eigen projectstructuur voor het living lab engageren partijen zich om ook te participeren aan de community of practice waarin ook de betrokkenen van andere living labs zullen in participeren. Finaliteit van de community practice is het borgen van de opgedane methodologische kennis eigen aan de living labs en het verankeren van de aanpak in de betrokken organisaties.

Hoofdstuk VI. Correspondentie en communicatie

Artikel 15. Alle externe communicatie wordt op het projectteam voorbereid en voorgelegd. Principiële communicatie-afspraken worden in de stuurgroep gemaakt zodat alle partijen akkoord gaan en op eenzelfde manier communiceren over onderhavige Living Lab. Uitgewerkt communicatiemateriaal wordt steeds doorgemailed naar de stuurgroep. Wie geen opmerkingen formuleert binnen de twee werkdagen, wordt geacht akkoord te gaan met de voorgestelde materialen.

Artikel 16. Hub als Living Lab wordt bij alle acties en in alle communicatie met betrekking tot dit project vermeld. Daartoe wordt het logo van zowel de Hub als de Stad en de bijhorende tekst in de communicatie vermeld: “Met de steun van Stad Gent en AUGent.” Bij elke publicatie en/of

mededeling van de projectresultaten zal steeds vermeld worden dat de projectresultaten behaald zijn in het kader van het Living Lab Onderwijs. Er wordt optimaal doorgelinkt tussen de webpagina's van de Hub in Diversiteit en de webpagina's van de Stad Gent.

De gegevens betreffende UGent en de Stad.

De uitvoerder:

- Organisatie	UGent (Universiteit Gent)
- Rechtsvorm	Openbare instelling met rechtspersoonlijkheid
- Vertegenwoordiger van de rechtspersoon volgens de statuten	Rik Van de Walle
- Contactpersoon	Wendelien Vantieghem
- Correspondentieadres	Sint-Hubertusstraat 8, 9000 Gent
- Telefoonnummer	09 264 70 39
- Rekeningnummer en naam van de rekeninghouder	BE59 3930 9654 0023 op naam van Universiteit Gent
- e-mail	Wendelien.Vantieghem@UGent.be

De Stad: Bevoegde stedelijke dienst

- Naam Dienst	Dienst Strategische Coördinatie
- Diensthoofd	Nel Martens
- Contactpersoon	Tom Van Nieuwenhove
- Adres	Botermarkt 1, 9000 Gent
- Telefoon	0478 78 60 47
- e-mail	tom.vannieuwenhove@stad.gent

Hoofdstuk VII. Intellectuele rechten

Artikel 17. Definities

- **Achtergrondinformatie:** de bestaande gegevens en informatie, ongeacht de vorm waaronder of het medium waarin ze worden meegedeeld of opgeslagen - met inbegrip van eventuele relevante intellectuele eigendom, waarover elke partij beschikt voor of bij de start van het project en in het project 'inbrengt' met het doel deze aan te wenden in de uitvoering van het project.
- **Projectresultaten:** alle resultaten die in uitvoering van dit project gegenereerd zijn.
- **Individuele projectresultaten:** alle resultaten die door één partij zijn gegenereerd in uitvoering van dit project.

- **Gemeenschappelijke projectresultaten:** projectresultaten die gegenereerd zijn door gezamenlijk werk van meerdere partijen, waarbij de bijdragen tot of de kenmerken van deze projectresultaten ondeelbaar zijn waardoor het onmogelijk is om deze op te splitsen in het kader van het verwerven en in stand houden van de gepaste intellectuele eigendomsbescherming.

Artikel 18. Achtergrondinformatie

De eigendomsrechten op de achtergrondinformatie worden door de bepalingen van deze overeenkomst niet aangetast. De achtergrondinformatie is en blijft de eigendom van de inbrengende partij.

Elke partij verleent aan om het even welke andere partij het niet exclusieve recht om haar achtergrondinformatie en haar individuele projectresultaten gratis te gebruiken voor zover deze partij deze informatie nodig heeft voor de uitvoering van het project, het halen van de vooropgestelde deliverables in het bijzonder. Dit recht wordt geacht te zijn verleend vanaf de aanvang van het project.

Artikel 19. Gebruik van de projectresultaten

- Door de partijen

De gemeenschappelijke projectresultaten zijn mede-eigendom van alle partijen die hiertoe een bijdrage hebben geleverd.

De individuele projectresultaten worden eigendom van de partij die deze tot stand heeft gebracht. Partijen verlenen aan elkaar het niet exclusieve recht om de projectresultaten gratis te gebruiken voor zover de partijen deze informatie nodig hebben voor de uitvoering van het project, het halen van de vooropgestelde deliverables in het bijzonder, doch geenszins om ze aan te wenden voor commerciële doeleinden. Dit recht wordt geacht gratis te zijn verleend vanaf de creatie ervan. In het geval van commerciële doeleinden zullen er gepaste afspraken gemaakt moeten worden door de eigenaar(s) van desbetreffende Projectresultaten en de partij die de projectresultaten wenst aan te wenden voor commerciële doeleinden.

UGent zal in uitvoering van de Codex Hoger Onderwijs ten allen tijde alle projectresultaten kunnen gebruiken voor onderzoek en onderwijs.

- Door derden

Elke Partij is gerechtigd om aan derden niet exclusieve gebruiksrechten toe te staan op haar individuele projectresultaten op voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan de rechten die krachtens deze overeenkomst worden verleend aan de andere partijen. Partijen kunnen slechts gebruiksrechten verlenen op de gemeenschappelijke projectresultaten aan derden mits uitdrukkelijk akkoord van alle partijen die hebben bijgedragen tot deze projectresultaten.

Artikel 20. Kennisgeving

Partijen informeren elkaar onverwijld over elke aangifte van aanvragen tot registratie van een intellectueel eigendomsrecht die zij in België of in het buitenland doen in verband met achtergrondinformatie of projectresultaten.

Artikel 21. Wederzijdse bijstand en waarborg

Partijen garanderen dat de achtergrondinformatie en projectresultaten, die zij ter beschikking stellen aan de andere partijen, geen inbreuk vormen op enig recht van derden of op enige wetgeving. Zij nemen daartoe alle nodige maatregelen en vervullen de nodige formaliteiten en vrijwaren de andere partijen tegen elk verhaal dat een derde zou stellen wegens het niet eerbiedigen van diens rechten. Vanaf de eerste tekenen van een vordering van een derde tegen één van de partijen, geldt er een wederzijdse informatie- en bijstandsplicht.

Artikel 22. Na afloop van het project

De stuurgroep beslist wat er met de gemeenschappelijke projectresultaten gebeurt eens het project zoals in deze overeenkomst omschreven is afgelopen.

Hoofdstuk VIII. Bijzondere bepalingen

Artikel 23. Partijen kunnen niet aansprakelijk gesteld worden voor schade aan personen of goederen die rechtstreeks of onrechtstreeks het gevolg is van activiteiten van de andere partij met betrekking tot de uitvoering van deze overeenkomst.

Elke partij is verantwoordelijk voor de correcte uitvoering van haar eigen verbintenissen neergelegd in deze overeenkomst en vrijwaart zo nodig de andere partij tegen aanspraken van derden.

Artikel 24. De toegekende subsidie mag door de UGent niet in pand gegeven worden aan een derde. In geval dit toch noodzakelijk zou zijn, kan in bepaalde gevallen hiervan afgeweken worden. De uitvoerder dient de Stad hier voorafgaandelijk via gemotiveerd schrijven van op de hoogte te brengen en kan pas na akkoord van de Stad hiertoe overgaan.

Artikel 25. De UGent verbindt er zich toe er op toe te zien dat haar bestuurders of diens partners geen contracten afsluiten met zichzelf of met verwanten in eerste of tweede graad, of met rechtspersonen waarin zijzelf of verwanten in eerste of tweede graad zetelen. In geval dergelijke contracten toch noodzakelijk zouden zijn, dient voorafgaandelijk een schriftelijke toestemming van de Stad bekomen te worden. De Stad dient schriftelijk op de hoogte gebracht te worden van de aard en de omvang van de samenwerking.

Indien dergelijk contract zonder akkoord van de Stad werd afgesloten, is de Stad gerechtigd over te gaan tot terugvordering van de reeds uitbetaalde subsidie of de nog uit te betalen subsidie op te schorten.

Artikel 26. De uitvoerder verbindt er zich toe:

- geen enkele vorm van discriminatie op grond van het geslacht, nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming, leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof of levensbeschouwing, politieke overtuiging, taal, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, handicap, fysieke of genetische eigenschap of sociale afkomst te dulden.
- toegankelijk te zijn voor iedereen.
- elk discriminerend gedrag op de werkplaats te voorkomen en indien nodig te bestrijden en te bestraffen.
- de wetten en reglementen die de toepassing van de non-discriminatie en gelijke kansen bevorderen en verdedigen na te leven.
- indien men beroep doet op derden onderhavige code aan hen ter kennis te brengen en er voor te zorgen dat ook zij die naleven in de bijdrage die zij leveren in het kader van de overeenkomst.

Wanneer de non-discriminatieclausule niet nageleefd wordt, kan de Stad - rekening houdend met alle elementen - maatregelen nemen.

Artikel 27. Vertrouwelijkheid

Partijen verbindt zich ertoe om geen van de informatie, documenten of gegevens van gelijk welke aard, waarvan zij kennis zou krijgen door of ter gelegenheid van de uitvoering van dit project, en die door een andere partij uitdrukkelijk als “vertrouwelijk” zijn gekwalificeerd, mee te delen aan een derde zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van die partij.

Partijen zullen dergelijke vertrouwelijke informatie slechts verspreiden onder die werknemers die rechtstreeks betrokken zijn bij de uitvoering van het project; partijen staan er borg voor dat deze werknemers de verplichtingen inzake het confidentieel karakter van de informatie kennen en deze ook respecteren.

Artikel 28. In geval van betwistingen zijn alleen de hoven en rechtbanken van het gerechtelijk arrondissement van Oost-Vlaanderen, afdeling Gent bevoegd.

Partijen verbinden zich ertoe om onderlinge geschillen met betrekking tot de uitvoering van deze overeenkomst zo veel mogelijk in der minne op te lossen. Blijkt dit niet mogelijk, dan legt de meest gereede partij het geschil voor aan de bevoegde rechter.

Indien één van de partijen bij deze overeenkomst door een derde voor de rechter wordt gedaagd, komen de overige partijen op eerste verzoek vrijwillig tussen, onverminderd de overige bepalingen van deze overeenkomst.

Hoofdstuk IX. Inwerkingtreding subsidieovereenkomst

Artikel 29. Huidige overeenkomst gaat in op 01/02/2022 en eindigt op 31/12/2023.

Opgemaakt in 2 exemplaren te Gent op ..../20XX

Elke partij verklaart een ondertekend exemplaar te hebben ontvangen.

Voor de Stad

Voor de voorzitter van de gemeenteraad
(bij delegatiebesluit van 3 januari 2022)

De algemeen directeur
Mieke Hullebroeck

De burgemeester
Mathias De Clercq

voor UGent

Rik Van De Walle
Rector Universiteit Gent

Bijlage 1: Toelichting inhoud/werkplan Living Lab

Hub Ontwikkelen in diversiteit als Living Lab voor het Gentse onderwijsveld

---

Context

Hub Ontwikkelen in Diversiteit: Waar innovatie en diversiteit het leren versterken.

De **Hub Ontwikkelen in Diversiteit** is sinds 2019 een initiatief van het Steunpunt Diversiteit en Leren (UGent) en het Onderwijscentrum Gent en geniet de steun van (de partners van) de Associatie Universiteit Gent.

De Hub wil diversiteit optimaal benutten om op een duurzame manier ontwikkelings- en toekomstkansen te vergroten voor alle kinderen, jongeren en volwassenen in Gent. Hiermee streven we naar gelijkwaardigheid, sociale

gelijkheid, en rechtvaardigheid.

De Hub is een ruimte om innovatieve ideeën te laten proefdraaien in kortlopende experimenten. We hopen dat deze experimenten de overtuigingen, de visie en het beleid op diversiteit beïnvloeden. Alle initiatieven komen tot stand in co-creatie en door kruisbestuiving van kennis en ervaringen. Daarbij kunnen de hogeronderwijsinstellingen, Stad Gent, Gentse burgers, studenten, instellingen (onderwijsveld) en organisaties betrokken zijn.

Website: Diversiteit In Onderwijs | Hub Ontwikkelen in Diversiteit | Gent

Living Lab

In de beleidsnota “Meer dan een slimme stad” en het bestuursakkoord van de Stad Gent is de ambitie duidelijk. Samen met vele belanghebbenden kunnen we samen stad maken en kiezen we resoluut voor innovatie met als doel het versterken en verbreden van onze dienstverlening en dit op vele vlakken. Deze doelstelling baseren we op 4 pijlers:

1. Data (*en onderzoek*) als fundament
2. Samen durven innoveren
3. ICT als schakel
4. Zonder drempels

Binnen deze beleidsnota wordt Onderwijs als 1 van de drie prioriteiten benoemd (naast Gezondheid en Klimaat). Het opzetten en ondersteunen van Living Labs kadert in dit open innovatiebeleid.

Via een open innovatiestrategie, gebaseerd op een open netwerkmodel, willen we vooruitgang in ons onderwijs-ecosysteem stimuleren.

Deze nota wil voor het thema onderwijs verduidelijken hoe we via de Hub Ontwikkelen in diversiteit ruimte willen creëren voor open-ended, probleemgedreven innovatie-ontwikkeling en het verder bouwen aan onze stedelijke proeftuinmethodologie rond co-exploratieve en -creatieve leerprocessen in functie van een betere toekomst voor onze stad.

Doelstellingen

- We focussen op **tieners (10-14j)** zowel in hun **ontwikkelingsfase als jongere** (motivatie), als in het belang van **onderwijsoriëntatie en studiekeuze**, gelinkt aan hun talenten,

contextfactoren en mogelijkheden. We leggen ook een link met de relevante transbaso¹-doelen en -inzichten. We benutten de Stad als brede leer- en leefomgeving om zowel het formeel als informeel leren en ontwikkelen van jongeren te verrijken. We verbinden dit in het bijzonder aan onze HOI, zowel aan docenten, onderzoekers als studenten. We bekijken ook hoe we jongeren in de B-stroom kunnen belichten vanuit onze aanpak (oriëntatie, affiniteit met (in)formeel leren, ...) en meer bepaald hoe we aspecten van motivatie en leerontwikkeling kunnen bijspijkeren zodat het vermijden van de B-stroom effectief kan zijn. Ook OKAN-leerlingen worden expliciet meegenomen als doelgroep (cf. diversiteitsinsteek van de Hub).

- We stimuleren en initiëren **onderzoek** via diverse sporen en kanalen: academisch en praktijkgericht onderzoek, praktijkgerichte ervaringen en uitwisseling rond (goede) praktijken en dit vanuit breed perspectief (quadruple helix). We bewaken hierbij wel de behapbare schaal (bv. wijk- of school/scholen-niveau) en de betrokkenheid van iedereen door ook verantwoordelijkheid te geven en gelijkwaardigheid te scheppen.
- We leggen waar mogelijk ook linken met bestaand of nieuw **flankerend onderzoek** (bv. rond incidenteel taalleren, vroegtijdig schoolverlaten, spijbelproblematiek).
- We bouwen een brede **onderwijsveld-community of interest** (collectieve leergemeenschap), in het bijzonder met en door directies en leerkrachten, maar ook leerlingen en hun ouders, om tot een brede onderzoeksgroep en sympathisanten te komen. Waar we kunnen, zetten we ook co-creatieve experimenten op. Hierbij kijken we waar (extra) handen op de werkvloer (directe) meerwaarde kunnen bieden. Zo werken en professionaliseren we samen. We denken samen na, durven innoveren en stemmen **participatief** af (“niets over ons, zonder ons”). We durven dus de “grammatica van het onderwijssysteem en de onderwijspraktijk” te verlaten en laten waar we kunnen vertrouwde werk- en denkkaders los. Het is echter niet de ambitie om verandering op systeemniveau te initiëren. Hiervoor bestaan reeds andere initiatieven, zoals de tienerschool.
- We verwachten niet alleen **input van**, maar ook **output** (producten/praktijken, applicaties, prototypes) en **outcome** (effecten) **naar** zowel de jongere en diens ouders, als naar het onderwijsveld zelf (leerkrachten en directies), uit wat we ondernemen in het Living Lab. We documenteren gericht en bevattelijk wat we ervaren of opleveren en maken het toegankelijk, zodat het breed bruikbaar is (o.a. via de website en blog van de Hub). En we moedigen waar mogelijk studenten en onderzoekers aan om hierop bachelor- en masterproeven en doctoraten in te dienen.

Onderzoeksvraagstukken en uitdagingen (geënt op de intake-wijze van de Hub)

Inhoudelijke vragen

Waarom is er nood aan verandering of innovatie? Beschrijf de uitdaging of de problematische situatie waar je voor staat.

Heel wat 10- tot 14-jarigen kampen met motivatieproblemen op school, rebelleren, spijbelen of stoppen zonder diploma te behalen hun schoolcarrière. Ze vinden bijvoorbeeld geen aansluiting

¹ Transbaso was een interuniversitair SBO-onderzoeksproject (2014-2018). Doel van het onderzoeksproject was processen van school- en studiekeuze bij de overgang van basis- naar secundair onderwijs onderzoeken in de steden Antwerpen en Gent. Daarnaast werden er tools voor de praktijk ontwikkeld waarvan de effectiviteit werd vastgesteld.

bij schoolse methoden en thema's, hebben te maken met een welzijnsproblematiek of kampen met een moeilijke thuissituatie. Nochtans hebben veel van deze jongeren zeker de capaciteiten om een diploma te halen. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat deze jongeren wel de nodige motivatie vinden en zich verbonden voelen met de school en studierichting?

Tegelijk zien we in de stad een waaier aan ontwikkelingskansen. Er valt bijzonder veel te leren, over diversiteit, duurzaamheid, economie, arbeidsmarkt, enzovoort, en dit op een niet-schoole, informele manier. Een leer- en leefomgeving met oog voor autonomie, verbondenheid en competentie kan jongeren op een positieve manier motiveren zodat ze meer "goesting" krijgen om te leren. In de formele leercontext van de school blijft deze omgeving vaak onderbenut. Hoe kunnen we scholen helpen om de brede leer-en leefomgeving te integreren in het onderwijs zodat leerlingen gemotiveerd naar school komen? Hoe kunnen we aandacht voor en inzichten in het schaduwonderwijs (o.a. de (niet)kansen in de thuiscontext) benutten?

Als school is het moeilijk om dit alleen te realiseren – dit moet een gezamenlijke missie zijn. De samenwerking tussen verschillende actoren en de expertise-uitwisseling zorgt ervoor dat er interdisciplinair geleerd wordt met en van elkaar.

Waarom 10- tot 14-jarigen als doelgroep? Binnen deze leeftijdsgroep vindt de overgang van het basis- naar het secundair onderwijs plaats, een belangrijk scharnierpunt in de schoolloopbaan. Er is enerzijds een groot verschil tussen de meer holistische aanpak in het BaO en de gefragmenteerde aanpak in het SeO. Anderzijds dreigen leerlingen bij deze overgang uit de boot te vallen door onaangepaste oriëntatie en/of vooroordelen. Er bestaan ook weinig initiatieven voor deze leeftijdsgroep. Daarnaast zien we in de spijbelcijfers dat de leeftijd steeds lager wordt en er reeds in de derde graad van het Lager onderwijs een toenemende bezorgdheid is over afwezigheden van leerlingen. Aangezien spijbelen een van de voorspellers is op vroegtijdig schoolverlaten willen we hier preventief op inzetten.

We willen ook aandacht hebben voor de invloed van *peers* op het handelen van de kinderen en jongeren. Leerlingen laten samenwerken heeft immers een versterkend effect op het leerproces. De binding die dit met zich meebrengt, is positief voor hun motivatie.

Ook de impact hiervan voor jongeren uit de B-stroom brengen we in kaart.

Welke verandering streef je na met een innovatietraject in de Hub?

Wat moet er veranderen voor wie?

Wanneer is de problematische situatie weggewerkt? Welke verandering zie jij gebeuren bij welke actoren of in welke situaties?

- Een voor de jongeren en hun gezinscontext duidelijke **affiniteit met het (in)formeel leren** en zich ontwikkelen zelf. Begrip voor de informele leeromgeving binnen de onderwijssector.
- Nieuwe **methoden** verkennen om manieren van informeel leren te integreren in het formele onderwijs van 10-14-jarigen. Hierbij moet ook aandacht zijn voor de bredere leeromgeving: de stad, het gezin, de vrijetijdscontext, leerkrachten en directies, ... en voor de bredere ontwikkeling.
- **Professionaliseren** van leerkrachten, scholen en schoolexterne organisaties om deze methoden te leren toepassen op de werkvloer.

Heb je al zicht op mogelijke innovaties? Zijn er concrete voorstellen of projecten waar je aan denkt? Is er inspiratie van elders?

- Tienerschool

- Een community of interest, een **collectieve leergemeenschap**, opbouwen rond dit thema: organisatie van inspiratiemomenten, uitwisseling, kruisbestuiving. Maar ook bijvoorbeeld aandacht voor ouderparticipatie.
- Alternatieve schoolorganisatie?
- Zomerschoolmodus
- **Co-creatie**: scholen zelf uitdagingen laten formuleren. Co-creatie met de jongeren en de ouders om diversiteit te realiseren.

Zijn alle stappen van een innovatietraject voor jouw vraagstuk relevant?

Een innovatietraject ondergaat vaak een aantal stappen: 1) verkenning van de uitdaging/problematistische situatie; 2) opperen, onderzoeken, creëren van nieuwe ideeën; 3) uitwerken, testen, experimenteren van mogelijke oplossingen, 4) lessen leren en verankeren. Niet alle stappen moeten even diepgaand opgevolgd worden. Het is ook mogelijk om stappen sneller te doorlopen of te werken met bijvoorbeeld oplossingen van elders.

Van 1) tot 3) zeker relevant. 4) enkel lessen leren en een plan voorleggen om dit te verankeren. Filosofie van de uitdijende loops. Zijn ze goed, dan worden ze terug opgepikt en verbeterd. Zijn ze minder toepasbaar of niet effectief, dan verdwijnen ze in het "zwarte gat".

Organisatorische vragen

Is er nood aan co-creatie met andere spelers of kan je de oplossing zelf uitwerken?
Zo ja, heb je al een beeld welke actoren in welke rol betrokken kunnen worden?

- Verschillende diensten van het Departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd van Stad Gent
- Interessante principes bij TAJO of Zomerscholen, maar valt nu volledig buiten het onderwijssysteem (*by-pass* oplossingen)
- Flankerend onderzoek bij Artevelde, HOGENT, UGent, masterproeven
- Ideeën halen bij Streetwize, Sven De Visscher (Ecocity)
- Lerarenopleiders
- Jeugdwelzijnsorganisaties bvb de NAFTA aanbieders, VZW zwerfgoed, ...
- Niet-limitatief

Bijlage 2: Tijdsplanning

Deze overeenkomst loopt van februari 2022 t.e.m. december 2023.

- Februari 2022: Kick-off thema en identificatie
- Maart – mei 2022: Uitdagingen in kaart brengen en domeinen van verandering vastleggen (in co-creatie)
- Juni – augustus 2022: Voorbereiding onderzoekslijnen
- September 2022 – februari 2023: Ideevorming, prototyping en testen + opstart bachelor/masterproeven en onderzoek. Subsidiemogelijkheden verkennen.
- Maart – april 2023: Evaluatie en impactmeting testfase + procesevaluatie
- Juni – september 2023: Opleveren outcomes en output (deliverables + geleerde lessen + procesmethodieken)
- Oktober – november 2023: Strategie naar implementatie uitwerken
- December 2023: Round-up event voor stakeholders en brede community of interest

